

**Protokoll nr 3 fört vid äldrenämndens
sammanträde tisdagen den 25 april 2017****Tidpunkt:**

Kl. 16.00-16.38

Plats:

Stadshuset, Bråvallasalen

Paragrafer 1- 21, omedelbart justerade: §§ 9-10 och § 12

Justerat, den 4 maj 2017

Torun Boucher (V)
OrdförandeErik Slottner (KD)
Vice ordförande**Närvarande:**

Se sid 2 i protokollet

Närvarande

Ledamöter

Torun Boucher (V), ordförande
Erik Slottnér (KD), vice ordförande
Mirja Räihä (S)
Bo Hansson (S)
Gisela Norrman (S)
Christopher Ödmann (MP)
Eivor Karlsson (MP)
Dennis Wedin (M)
Elisabeth Bäckström (M)
Ann-Katrin Åslund (L)

Ersättare:

Magnus Grönlund (S)
Halit Azizoglu (MP)
Gunilla Almén (MP)
Maria Elena Gonzales (V)
Erik Vallström (Fi)
Yvonne Riddervik (M)
Johan Frantz (M)
Thomas Linn (M)
Alfred Askeljung (C)
Britt Westerlind (KD)

Förhinder:

Ledamöterna Sven Britton (S), Alexandra Östback (M) och Anita Lundin (M) samt ersättarna Catarina Carbell (S), Kerstin Mannerqvist (S) och Niklas Källberg (L).

Tjänstgörande ersättare:

För Sven Britton (S) tjänstgör ersättaren Magnus Grönlund (S), för Alexandra Östback (M) tjänstgör ersättaren Yvonne Riddervik (M) och för Anita Lundin (M) tjänstgör ersättaren Johan Frantz (M).

Närvarande tjänstemän:

Förvaltningschefen Ann-Christine Hansson, avdelningscheferna Lisbeth Hagman, Raili Karlsson och Annelie Svensson, strategen Christina Österling samt nämndsekreteraren Barbara Ahlmark. I sammanträdet deltar också under behandling av paragrafer 1-20 men ej vid behandling av paragrafen 21 (sekretessärendet):

borgarrådssekreterare vid äldre- och personalroteln (V) Lina Hultman, biträdande borgarrådssekreterare vid finansroteln (S) Kalle Sundin och politisk sekreterare vid Kristdemokraternas kansli (KD) Mejke Runström.

§ 1 Genomgång av närvaro

Ordföranden Torun Boucher (V) öppnar sammanträdet.

Noteras närvarande ledamöter och ersättare.

§ 2 Val av justerare

Vice ordföranden Erik Slottnér (KD) utses att tillsammans med ordföranden Torun Boucher (V) justera dagens protokoll.

§ 3 Anmälan om protokollsjustering

Anmäls att äldrenämndens protokoll från den 23 mars 2017 har justerats den 28 mars 2017.

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs med godkännande till handlingarna.

§ 4 Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Inga frågor anmäls och dagordningen fastställs.

§ 5 Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Inga skrivelser har anmälts.

§ 6 Förvaltningschefens information

Avdelningschefen Raili Karlsson informerar om att en hemtjänstutförare SignCare AB har gått i konkurs nyligen i april. SignCare AB hade specialiserat sig på hemtjänst, boendestöd och även personlig assistans och ledsagarservice och riktat sin verksamhet i första hand till döva, dövblinda, vuxendöva och hörselskadade. Konkursförvaltaren är redan utsedd och har tagit över övergående drift tills en lämplig utförare med rätt kompetens om hörselnedsättning hittas.

Avdelningschefen Annelie Svensson informerar om krishantering på Stockholms Trygghetsjour den 7 april 2017 då terrorattentat ägde rum på Drottninggatan. Inga medarbetare har drabbats av attentatet men det blev högre belastning på telenätet som ledde till fördröjning i trygghetsjourens kontakter med hemtjänstutförare med några minuter under begränsad tid på ca en halvtimme. Rörande personalen uppnåddes full bemanning på avdelningen snabbt med hjälp av taxi och privata bilar. Personalen som var ute har säkrat personer som fick trygghetslarm.

Förvaltningschefen Ann-Christine Hansson har inget att tillägga.

§ 7 Svar på skrivelse från vice ordf. Erik Slottner (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) ”Om oro beträffande uppsägning av privata hemtjänstavtal”

Dnr 1.5-177/2017

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen från vice ordf. Erik Slottner (KD), led. Dennis Wedin m.fl. (M) och led. Ann-Katrin Åslund (L) med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) ”Om oro beträffande uppsägning av privata hemtjänstavtal”.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-03-28.

Vice ordf. Erik Slottner (KD), led. Dennis Wedin m.fl. (M) och led. Ann-Katrin Åslund (FP) med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) framförde i en skrivelse att det kommit till deras kännedom att det finns en oro bland privata hemtjänstutförare avseende uppsägning av deras avtal. Det nya förfrågningsunderlaget ser ut att ställa avsevärt högre krav på utförarna samtidigt som ersättningen inte höjs nämnvärt. Detta riskerar att urholka konkurrensneutraliteten mellan privata utförare och egen regiverksamheter då egenregi tillåts gå med underskott år efter år. En redovisning motses av hur de förändrade villkoren kommer att kompenseras.

Äldreförvaltningen besvarar skrivelsen och bl.a. anför att staden övergick till LOV (Lag om valfrihetssystem) när den kom år 2009. Fr.o.m. hösten 2013 övergick staden till att tillämpa tillsvidareavtal med uppsägningsrätt, utförare som ansöker och verkar i stadens valfrihetssystem gör det utifrån samma förutsättningar och villkor. I ärendet Utveckling av hemtjänst (dnr. 152-643/2016) formulerats de krav och vägledande principer som ligger till grund för nuvarande revidering av förfrågningsunderlag. Dessa har bedömts vara av sådan karaktär att befintliga avtal måste sägas upp och utförarna kan ansöka på nytt. Det finns dock ingen anledning för utförarna att känna oro om de hittills har varit

väl fungerande med goda ambitioner att leva upp till gällande avtal. Avseende ersättningen är förvaltningens bedömning att de nya föreslagna kraven i förfrågningsunderlaget i sig inte är kostnadsdrivande. Detta satt i relation till den ersättning som utförarna får idag. Kostnaden för flertalet av de nya föreslagna kraven finns redan idag inräknade i ersättningen även om de inte finns som uttalade krav i nuvarande förfrågningsunderlag

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersätтарыttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Erik Slottner (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande med stöd av ersätтарыttrande från Alfred Askeljung (C).

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från (KD+M+L med stöd av ersätтарыttrande från C):

”I sitt svar på vår skrivelse beträffande den oro som finns bland privata hemtjänstutförare avseende uppsägning av deras avtal och de avsevärt högre krav på utförarna som ställs i det planerade nya förfrågningsunderlaget framhåller äldreförvaltningen att det inte finns någon anledning till oro för de utförare som hittills varit väl fungerande och haft goda ambitioner att leva upp till nu gällande avtal. Kostnaden för flertalet av de nya föreslagna kraven finns idag inräknade i ersättningen, enligt förvaltningen.

Vi ser inte på vilket sätt kostnaderna som är förenade med de nya kraven är inräknade i ersättningen idag. Förvaltningen påstår att det förhåller sig på det sättet men vi anser att det i ärendet förklarats på ett väldigt bristfälligt sätt. Vi önskar därför en tydligare redogörelse och vi vill därför åter ge uttryck för vår och i synnerhet de små privata utförarnas oro för konsekvenserna av de nya föreslagna kraven i förfrågningsunderlaget.”

§ 8 Svar på skrivelse från vice ordf. Erik Slottner (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) ”Om redovisning av antal platser inom äldreomsorgen i Stockholm”

Dnr 1.5-178/2017

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen från vice ordf. Erik Slottner (KD), led. Dennis Wedin m.fl. (M) och led. Ann-Katrin Åslund (L) med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) ”Om redovisning av antal platser inom äldreomsorgen i Stockholm”.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-03-30.

Vice ordf. Erik Slottner (KD), led. Dennis Wedin m.fl. (M) och led. Ann-Katrin Åslund (FP) med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) framförde i en skrivelse att det är av stor vikt att Stockholms äldre kan välja omsorg i den stadsdel de önskar. För att få ett bättre kunskapsunderlag kring hur stadens olika äldreboendeformer ser ut över staden föreslår författarna till skrivelsen att äldreförvaltningen återkommer med en redovisning av antalet platser. Redovisningen ska vara fördelad på boendeformerna särskilt boende med demens- respektive somatisk inriktning, servicehusboende samt korttidsboende och vara fördelad per stadsdelsförvaltning och även innefatta de olika profilboendena.

Äldreförvaltningen besvarar skrivelsen och framför att förvaltningen har i uppdrag att samordna den stadsövergripande boendeplaneringen vars syfte är att ge en samlad bild av planeringen av bostäder för äldre. Detta sker i samarbete med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, stadsdelsförvaltningarna, stadsledningskontoret och Micasa Fastigheter AB. Referens- och styrgrupp för boendeplaneringen har regelbundna möten. Den statistik som efterfrågas i skrivelsen tas regelbundet fram och analyseras. Äldreförvaltningen menar att det idag finns en medvetenhet om vikten av bra underlag och

analyser kring planeringen av boenden för äldre, både inom äldreförvaltningen och andra berörda förvaltningar och bolag.

Äldreförvaltningen redovisar antalet platser inom vård- och omsorgsboende, korttidsboende, servicehus och profilboende i tjänsteutlåtandet.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 9 Boendeplan 2018 med utblick mot 2040

Dnr 3.2-496/2017

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner i sin helhet förvaltningens förslag till boendeplan för 2018 med utblick mot 2040 och överlämnar det till kommunstyrelsen för beslut.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-04-07.

I kommunfullmäktiges budget för 2017 anges att stadsdelsnämnderna/regionerna årligen i samband med arbetet med äldreboendeplaneringen ska ta fram ett förslag till plan för de vård- och omsorgsboenden som finns inom stadsdelsnämndsområdet. För att säkerställa att behovet av äldreboende tillgodoses på längre sikt ska en stadsövergripande åtgärdsplan för åren 2020-2040 tas fram. Befolkningen i åldersgruppen 65 år och äldre ökar kraftigt vilket kommer att innebära en ökad efterfrågan på olika former av bostäder för äldre. Antalet boende i vård- och omsorgsboende beräknas öka med 38 procent fram till 2040. I äldreförvaltningens förslag till boendeplan har behovet av nödvändiga åtgärder analyserats för att möta den kommande efterfrågan av platser på vård- och omsorgsboende. Med denna plan beräknas staden ha balans mellan behov och resurser av särskilda boenden.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V), ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Christopher Ödmann m.fl. (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med stöd av ersättaryttrande från Erik Vallström (Fi).

Vice ordföranden Erik Slottnér (KD) och ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) yrkar bifall till ett gemensamt förslag till beslut med instämmande av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C).

Ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) yrkar bifall till ett eget förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att det finns tre förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stödjdes av (V), (S) och (MP) med instämmande av ersättaryttrande från (Fi), ett gemensamt förslag till beslut från (KD) och (M) med instämmande av ersättaryttrande från (C) och ett eget förslag till beslut från (L).

Ordföranden ställer förslagen till beslut mot varandra och finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag som stöddes av (V), (S) och (MP) med instämmande av ersättaryttrande från (Fi).

Reservation från (KD) och (M) med instämmande av ersättaryttrande från (C):

Vice ordföranden Erik Slottner (KD) och ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) med instämmande av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt gemensamma förslag till beslut enligt följande:

”Vi föreslår att äldrenämnden beslutar
- att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
- att anföra därutöver följande:

I Stockholm ska ingen behöva vara rädd för att bli gammal. Man ska heller inte förlora sitt självbestämmande bara för att man behöver andras hjälp. Den som vill bo kvar i sitt ordinarie boende ska få göra det, med stöd av hemtjänst. För den som vill flytta ska det finnas trygga och anpassade alternativ, och man ska kunna flytta i tid. Det är en fråga om värdighet, men framför allt en fråga om frihet.

Det är bra att majoriteten nu inser behovet av att öka tempot i byggandet av äldreboenden för att möta en åldrande befolkning. Det är viktigt att de planerade nybyggnationerna inte förblir papperskonstruktioner utan omvandlas till konkreta planer, samt att såväl nuvarande som kommande markanvisningar bevakas för att inte förlora sin aktualitet. Vi har också på olika håll i staden kunnat se hur boenden lagts ner utan att detta varit medtaget i äldreboendeplanen.

Vi vill i detta sammanhang också lyfta betydelsen av att staden i sin mark- och stadsbyggnadspolitik har en beredskap för att

tillhandahålla mark för samtliga äldreboenden som behöver byggas – inte bara dem i kommunal regi.

De prognoser som ligger till grund för behovsframskrivningen bygger på den demografiska utvecklingen och på antagandet att såväl nationella som kommunala regler och riktlinjer ligger fast. De ändringar av riktlinjerna som kommunfullmäktige har antagit har inte fått genomslag och många äldre som borde få plats blir utan. De nya riktlinjer som planeras kan komma att förändra biståndsbedömningen, och detta är en faktor som måste vägas in. Vi anser att alla över 85 år som upplever oro, otrygghet och ensamhet och som så vill ska ha rätt till en plats på ett äldreboende i staden.

För det andra bygger hela behovsprognosen på ett antagande om en fördelning 60/40 mellan kommunalt inrättade boenden (såväl i egen regi som på entreprenad) och privat drivna boenden som förmedlas via LOV. Skulle Valfärdsutredningens delbetänkande om ett mycket snävt överskottstak i välfärden bli verklighet, kommer såväl vinstdrivande som icke-vinstdrivande aktörer att slås ut, enligt de varningssignaler som såväl den idéburna sektorn som företagarorganisationer har skickat. Detta skulle betyda att staden kommer att behöva stå för hela expansionen av äldreomsorgen i framtiden. Redan den långsiktiga osäkerheten om spelreglerna för branschen riskerar att skrämja bort aktörer som hade velat investera i den svenska välfärden. Detta är en konkret risk som måste beaktas i planeringen.

För att nå riktvärdet 60/40 föreslår förvaltningen att bedömningen av olika projekt, exempelvis en begäran om markanvisning från en privat aktör behandlas mer restriktivt eller generöst beroende på hur situationen ser ut lokalt. Vi anser att det därmed finns en påtaglig risk att kväva privata och välbehövliga initiativ till att bygga äldreboenden i sin linda enbart för att upprätthålla formeln 60/40. I det fall då en privat aktör vill bygga ett äldreboende bör staden principiellt inta en positiv attityd.

Likaså behöver förslaget till lokalisering av nya vård- och omsorgsboenden på tomter där förutsättningarna bedöms ge ett kostnadseffektivt/rationellt byggande problematiseras vidare. Per definition är mark i anslutning till goda kommunikationer och service dyr i Stockholm, vilket riskerar att innebära att äldreboenden kommer att byggas i mer perifera lägen. Därmed riskerar vi att bygga äldreboendesolitärer, vilket vi kraftigt motsätter oss. Vi ser gärna att nya äldreboenden byggs som en del i en kvartersstruktur i samklang med övrig stadsbebyggelse.

Tanken i äldreboendestredningens delrapport var att såväl trygghetsboende med aktivitetscenter som servicehus skulle tas med i boendeplaneringen. Så har inte skett fullt ut. Förhoppningsvis kommer detta att vara implementerat kommande år. Utan en siffersatt målbild blir ambitionsnivån godtycklig. Vi ser ett stort behov av fler trygghetsboenden i Stockholms stad och vill därför att en plan för detta ska förtydligas i äldreboendeplaneringen.

Redan i detta ärende vill vi flagga för att vi befarar att namnförslaget för den nya boendeform som kommer att ersätta nuvarande trygghetsboende med aktivitetscenter spår på den förvirring som råder idag kring vad som är vad på äldreboendeområdet. Vi återkommer till detta i ärendet om tillskapande av aktivitetscenter vid seniorboenden.

Det finns en plan för att omvandla Micasas senior- och trygghetsboenden till seniorboenden med aktivitetscenter som innebär att befintliga trygghetsboenden först ska omvandlas genom att aktivitetscenter inrättas, därefter seniorboenden. Därefter kan det bli aktuellt att omvandla vissa servicehus, vilket möjliggör att vi i den planeringen kan införliva positiva och negativa erfarenheter från omvandlingen av seniorboenden till trygghetsboende med aktivitetscenter.”

Reservation från (L):

Ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

”Liberalerna föreslår att äldrenämnden beslutar:

- att avslå förvaltningens förslag till beslut
- att uppdra åt förvaltningen att återkomma med nytt förslag till beslut i enlighet med vad som nedan anförs.
- att anföra därutöver följande:

I Stockholm ska ingen behöva vara rädd för att bli gammal. Man ska heller inte förlora sitt självbestämmande bara för att man behöver andras hjälp. Den som vill bo kvar i sitt ordinarie boende ska få göra det, med stöd av hemtjänst. För den som vill flytta ska det finnas trygga och anpassade alternativ, och man ska kunna flytta i tid. Det är en fråga om värdighet, men framför allt en fråga om frihet.

Det är bra att majoriteten nu inser behovet av att öka tempot i byggandet av äldreboenden för att möta en åldrande befolkning. Det är viktigt att de planerade nybyggnationerna inte förblir papperskonstruktioner utan omvandlas till konkreta planer, samt

att såväl nuvarande som kommande markanvisningar bevakas för att inte förlora sin aktualitet. Det är också viktigt att avveckling och nybyggnation är samordnade i tid så att det inte uppstår luckor där ett boende läggs ner innan det nya har hunnit öppna. Vi har också på olika håll i staden kunnat se hur boenden lagts ner utan att detta varit medtaget i äldreboendeplanen.

Vi vill i detta sammanhang också lyfta betydelsen av att staden i sin mark- och stadsbyggnadspolitik har en beredskap för att tillhandahålla mark för samtliga äldreboenden som behöver byggas – inte bara dem i kommunal regi.

De prognoser som ligger till grund för behovsframskrivningen bygger på den demografiska utvecklingen och på antagandet att såväl nationella som kommunala regler ligger fast. Angående den sista punkten finns några saker att anföra. För det första är biståndsbedömningen idag för snäv. För många äldre som borde få flytta nekas plats. De ändringar av riktlinjerna som kommunfullmäktige har antagit har inte fått genomslag. De nya riktlinjer som planeras kan komma att förändra biståndsbedömningen, och detta är en faktor som måste vägas in. Liberalerna anser att alla över 85 år som så vill borde få plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende, och skulle det kravet bli verklighet kan det leda till att fler servicehusplatser måste skapas.

För det andra bygger hela behovsprognosen på ett antagande om en fördelning 60/40 mellan kommunalt inrättade boenden (såväl i egen regi som entreprenad) och privat drivna boenden som förmedlas via LOV. Skulle Valfärdsutredningens delbetänkande om ett mycket snävt överskottstak i välfärden bli verklighet, kommer såväl vinstdrivande som icke-vinstdrivande aktörer att slås ut, enligt de varningssignaler som såväl den idéburna sektorn som företagargorganisationer har skickat.

Detta skulle betyda att staden kommer att behöva stå för hela expansionen av äldreomsorgen i framtiden. Redan den långsiktiga osäkerheten om spelreglerna för branschen riskerar att skrämja bort aktörer som hade velat investera i den svenska välfärden. Detta är en konkret risk som måste beaktas i planeringen.

Tanken i äldreboendeutredningens delrapport var att såväl trygghetsboende med aktivitetscenter som servicehus skulle tas med i boendeplaneringen. Så har inte skett fullt ut. Förhoppningsvis kommer detta att vara implementerat kommande år. Utan en siffersatt målbild blir ambitionsnivån godtycklig.

Liberalerna värnar servicehusen. Vi ser helst att servicehus är ett alternativ oavsett var man bor i staden, vilket betyder att det vore önskvärt att servicehus öppnas i delar av staden där de inte längre finns.

Det finns en tydlig tågordning kring seniorboendena med aktivitetscenter som innebär att befintliga trygghetsboenden först ska omvandlas genom att aktivitetscenter inrättas, därefter seniorboenden. Först därefter kan det bli aktuellt att omvandla servicehus – kommunfullmäktige har fastslagit att omvandling av andra fastigheter än trygghetsboenden och seniorboenden kräver mer förberedelser. Liberalerna menar att det är avgörande att denna tågordning respekteras.

Inga fler servicehus bör omvandlas förrän det är klart vilken kvalitet den nya boendeformen egentligen håller och vad hälsoeffekterna blir för de boende. Anledningen till att vi liberaler värnar om servicehusen är för att de har den typ av service- och trygghetsnivå som bidrar till ett bättre och friskare åldrande. Detta får vi inte förskingra i brådrasket.”

§ 10 Slutrapport från utredning av servicehus

Servicehus – målgrupp, verksamhet, central köhantering och stadsgemensam ersättning

Dnr 3.2-497/2017

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till slutrapport från utredning av servicehus och överlämnar det till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-04-06.

I november 2016 godkände kommunfullmäktige den delrapport som lämnats från utredningen Äldres boende i Stockholm, ÄBO. Delrapporten angav bland annat att servicehusens inriktning och målgrupp skulle förtydligas samt att målgruppen skulle avgränsas till att omfatta äldre med omvårdnadsbehov.

I den utredningen som äldreförvaltningen nu genomfört avseende servicehusen presenteras förtydligande av målgruppen för servicehusboende liksom kriterier vid behovsbedömning. Vidare föreslås vad servicehusen ska erbjuda i form av gemensam service. Inom ramen för utredningen har även ersättning för hemtjänstinsatser och grundersättning utretts liksom införande av valfrihet och en central köhantering för stadens servicehus. Synpunkter har inhämtats från referensgruppen och styrgruppen för äldreboendeplanering.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V), ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Christopher Ödmann m.fl. (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med stöd av ersättaryttrande från Erik Vallström (Fi).

Vice ordföranden Erik Slottner (KD) och ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) yrkar bifall till ett gemensamt förslag till beslut med instämmande av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C).

Ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) yrkar bifall till ett eget förslag till beslut.

Ledamoten Christopher Ödmann m.fl. (MP) anmäler ett särskilt uttalande.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att det finns tre förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stödjdes av (V), (S) och (MP) med instämmande av ersättaryttrande från (Fi), ett gemensamt förslag till beslut från (KD) och (M) med instämmande av ersättaryttrande från (C) och ett eget förslag till beslut från (L).

Ordföranden ställer förslagen till beslut mot varandra och finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag som stöddes av (V), (S) och (MP) med instämmande av ersättaryttrande från (Fi).

Reservation från (KD) och (M) med instämmande av ersättaryttrande från (C):

Vice ordföranden Erik Slottner (KD) och ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) med instämmande av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt gemensamma förslag till beslut enligt följande:

- ”Vi föreslår att äldrenämnden beslutar
- att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut att godkänna slutrapporten
 - att anföra därutöver följande:

Inledningsvis vill vi tacka förvaltningen för ett väl sammansatt tjänsteutlåtande och konstaterar att det finns viktiga delar av utredningen som vi välkomnar. I synnerhet gläds vi åt att den rödgrönrosa majoriteten nu gör en kovändning i frågan om att införa ett valfrihetssystem för servicehus i Stockholms stad från den 1 januari 2018. Alliansen har länge påpekat att det inte är logiskt att just denna boendeform ska undantas från valfrihetssystemen.

Vi välkomnar även utredningens förslag att köhanteringen till stadens servicehus centraliseras och organisatoriskt placeras på äldreförvaltningens avdelning Stockholms Trygghetsjour

Det är bra att man förtydligar vad ett servicehus bör innehålla. Vi vill i det avseendet lyfta fram vikten av att aktiviteter och social samvaro erbjuds året om, och i synnerhet i samband med storhelger och på sommaren.

Beträffande förvaltningens förslag om vilka som beviljas bistånd med boende i servicehus vill vi säkerställa att kriteriet ”behov av hemtjänst” handlar om just detta och inte om att hemtjänst tidigare har beviljats. Servicehus måste kunna beviljas sökande som befinner sig i behov av hemtjänst för sina omvårdnadsbehov, även om man inte tidigare kommit i kontakt med hemtjänsten. Kvarboendepincipen får inte innebära att man alltid börjar med att sätta in hemtjänst och avvaktar med boende, även i fall där den äldre exempelvis tidigare har haft omfattande hjälp av närstående men nu behöver flytta.

Vi skulle vilja att begreppet ”ofrivillig ensamhet” definierades närmare. Det är inte ett begrepp som används i dagens riktlinjer. Framförallt måste det vara individen som avgör om ensamhet är ofrivillig eller inte.

Vi välkomnar även att förvaltningen eftersträvar mindre enheter som känns mer som hem och mindre som institutioner.”

Reservation från (L):

Ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

”Liberalerna föreslår att äldrenämnden beslutar:

- att i huvudsak godkänna slutrapporten
- att uppdraga åt förvaltningen att återkomma med förslag på åtgärder i enlighet med vad som nedan sägs
- att anföra följande:

Liberalerna anser att servicehus är en värdefull boendeform som rätt använd ger en trygghets- och servicenivå för äldre som gör att de får ett friskare åldrande och kan skjuta upp flytt till ett boende med heldygnsomsorg. Vi ser att det är betydligt fler äldre som vill bo på servicehus än som beviljas plats. Därför vill vi att alla över 85 år som så vill ska få plats på servicehus.

Skulle de kriterier för beviljande av servicehus som utredningen föreslår verkligen gälla fullt ut så skulle sannolikt många av de som idag får avslag på sin ansökan om servicehus få plats. Men tyvärr ser vi att många gamla, ensamma och otrygga stockholmare inte får flytta till ett servicehus eller vård- och omsorgsboende, fast de vill och behöver. Även av den anledningen vill vi se en rätt till servicehus från 85 års ålder.

Vi skulle vilja att begreppet ”ofrivillig ensamhet” definierades närmare. Det är inte ett begrepp som används i dagens riktlinjer. Det måste vara individen som avgör om ensamhet är ofrivillig eller inte: en person som är ensam, som känner sig isolerad och som behöver flytta till ett boende med större gemenskap ska inte få känslan av isolering underkänd för att ensamheten inte är tillräckligt ”ofrivillig”.

Vi vill också starkt framhäva vikten av att begreppet ”behov av hemtjänst för ens omvårdnadsbehov” inte får en alltför snäv tolkning. Vi påminner också om att kriteriet är ”*behov av hemtjänst*”, inte att hemtjänst tidigare har beviljats, och att servicehus måste kunna beviljas sökande som befinner sig i behov av hemtjänst för sina omvårdnadsbehov, även om man inte tidigare kommit i kontakt med hemtjänsten. Kvarboendeprincipen får inte innebära att man alltid börjar med att sätta in hemtjänst och avvaktar med boende, även i fall där den äldre behöver flytta.

Det finns viktiga delar av utredningen som vi välkomnar. Att man nu föreslår införandet av ett valfrihetssystem med gemensam kö är någonting som vi har krävt sedan tidigare. Det är också bra att man förtydligar vad ett servicehus bör innehålla. Vi vill i det avseendet lyfta fram vikten av att aktiviteter och social samvaro erbjuds året om, och i synnerhet i samband med storhelger och på sommaren.

Vi välkomnar även att förvaltningen eftersträvar mindre enheter som känns mer som hem och mindre som institutioner. Det får inte tas till intäkt för att minska antalet platser genom att lägga ner stora servicehus utan att skapa nya, mindre enheter.

Servicehusen är värdefulla, i synnerhet eftersom det än så länge saknas fullgoda alternativ. För att intentionerna bakom utredningen ska bli verklighet krävs det politisk vilja att stå upp för äldres möjligheter att kunna få flytta till ett tryggt boende, att kvarboende ska vara en möjlighet men inte ett tvång, och att även servicehusen inkluderas i den stora om- och utbyggnad av Stockholms äldreomsorg som väntar under de kommande årtiondena.”

Särskilt uttalande från (MP):

”Äldreboendutredningen som vi sjösatte tillsammans med den övriga majoriteten vid mandatperiodens början kom fram till att staden i framtiden ska ha tre boendeformer, en icke biståndsbedömd och två biståndsbedömda där den ena är servicehusen. Vi ser att servicehusen fortsatt fyller en viktig roll inom stadens äldreomsorg för de många äldre som har ett behov av omvårdnad. Samtidigt ser vi också hur den nya boendeformen seniorboende med aktivitetscenter kommer att fylla en viktig roll genom att vara ett icke-biståndsbedömt boende där det finns viktiga funktioner som saknas på dagens trygghetsboenden och seniorboenden. Vi vill att även äldre som känner oro och ensamhet men inte i övrigt har ett omvårdnadsbehov ska ha ett boende att söka sig till. Därför är vi glada över den nya icke biståndsbedömda boendeformen seniorboende med aktivitetscenter som nu skapas för denna målgrupp.”

§ 11 Tillskapande av aktivitetscenter vid seniorboenden (trygghetsboenden)

Dnr 3.2-309/2017

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till aktivitetscenter vid seniorboenden (trygghetsboenden).

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-03-27.

I budget för 2017 anges att trygghetsboende med aktivitetscenter ska inrättas. Omvandling av dagens trygghetsboenden till trygghetsboenden med aktivitetscenter påbörjas 2017. Stadsdelsnämnderna ska ansvara för de aktivitetscenter som ska finnas i boendena och ska bekosta lokaler, personal och verksamhet.

Äldreförvaltningen har tillsammans med representanter från fyra stadsdelsförvaltningar tagit fram förslag till hur stadens aktivitetscenter ska utformas.

Dess huvudsakliga uppgift ska vara att ordna aktiviteter och främja social gemenskap, motverka otrygghet samt bidra till fysisk aktivitet för de boende i seniorboendet (trygghetsboendet) och äldre i närområdet. Det föreslås att lägsta bemanning ska vara dagtid vardagar med minst en personal och besökarna ska erbjudas minst en daglig aktivitet. Det ska finnas tillgång till kaffeservering och utgångspunkten är att det även bör finnas möjlighet för besökarna att äta gemensamma måltider. Aktiviteter, bemanning och öppethållande ska anpassas efter lokala förutsättningar vilket kan innebära helg- eller kvällsaktiviteter.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ledamoten Christopher Ödmann m.fl. (MP) anmäler ett eget särskilt uttalande.

Vice ordföranden Erik Slottner (KD) och ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) med instämmande av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande.

Ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) anmäler ett eget särskilt uttalande.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från (MP):

”Att skapa en icke biståndsbedömd boendeform för våra äldre Stockholmare som är trygg och möter upp det behov av aktiviteter och social samvaro som efterfrågas av många äldre idag är för oss en av de viktigaste delarna i den äldrepolitik som förs i staden. Vi är mycket glada över att nu se den nya boendeformen seniorboende med aktivitetscenter växa fram i stadsdelsnämndernas regi. De aktivitetscenter som kommer att tillskapas vid dessa boenden är en viktig del i att förbättra livskvaliteten även för äldre Stockholmare som inte kommer att bo på seniorboenden som ligger i anslutning till dem. För äldre som känner sig ensamma, oroliga eller vill delta i gemensam fysisk aktivitet kan aktivitetscentret bli en fast punkt i vardagen. Genom möjlighet till gemensamma måltider och fik skapas också en plats för spontana möten och tillskapandet av nya relationer vilket är viktigt, inte minst för de många äldre som lider av ensamhet. Vi vill därför särskilt lyfta fram vikten av möjligheter till gemensamma måltider och möjlighet att fika på aktivitetscentren. Vi vill också passa på att utöver de många möjligheter som lyfts fram med seniorboenden i dessa kriterier för aktivitetscentren lyfta fram att aktiviteter med fördel även kan ske utomhus och att tillskapande av en anpassad och välkomnande utemiljö i anslutning till aktivitetscentren kan skapa ytterligare välmående för stadens äldre.”

Särskilt uttalande från (KD) och (M med stöd av ersättaryttrande från (C):

”Alliansen i Stadshuset har tidigare välkomnat inrättandet av aktivitetscenter som ett sätt att höja servicenivån vid trygghets- och seniorboenden i stadens regi.

Seniorboende med aktivitetscenter är tänkt för äldre som inte vill bo kvar i sitt ordinära boende men som inte har så pass omfattande

omsorgsbehov att ett biståndsbeslut till servicehus eller vård- och omsorgsboende är aktuellt.

Det är viktigt att dessa äldre inte betraktas som föremål för omhändertagande utan som medskapare av sin egen boendemiljö och sin egen sociala gemenskap. Känslan av att vara behövd är en viktig faktor bakom ett hälsosamt åldrande och en meningsfull ålderdom.

Att de boende själva, liksom andra äldre som deltar i aktivitetscentrets verksamhet, inte bara tillfrågas vid utformningen av aktiviteter utan själva har möjlighet att skapa aktiviteter för sig själva och andra, är mycket viktigt om aktivitetscentren ska få den hälsofrämjande effekt som är tänkt. Alla de individuella intressen som äldre bär på - precis som alla andra - torde ge förutsättningar för en stor mångfald av intressanta aktiviteter.

Det är viktigt att de blivande centervärdarna utgår från detta salutogena tänk i sitt uppdrag.

Vi välkomnar likaså att förvaltningen uppmärksammar vikten av att aktivitetscentren håller öppet under sommarmånader och vid storhelger. Otrygghet tar inte semester och vi hade gärna önskat ännu skarpare skrivningar kring vikten av öppethållande dessa tider. Vi ser gärna att trygghetsboenden samlokaliseras med stadsdelens träffpunkter för äldre.

Det är inte oviktigt vad saker heter. Det begrepp som myntas i föreliggande tjänsteutlåtande – seniorboende med aktivitetscenter – förvirrar begreppen istället för att reda ut dem.

Att man framöver ska ha möjlighet att få plats på vissa av stadens seniorboenden från 65 års ålder medan andra av stadens seniorboenden kommer att ha 75 år som åldersgräns kommer sannolikt att uppfattas som förvirrande för många äldre. Detta är olyckligt inte minst eftersom en avsikt med äldreboendeutredningen varit att rensa upp i floran av närliggande men skilda begrepp för äldres boende. Tanken är också att samtliga seniorboenden i stadens regi ska göras om till seniorboenden med aktivitetscenter, i den mån fastigheten lämpar sig för detta.

Om begreppet ”seniorboende med aktivitetscenter” framöver används finns en stor risk att de äldre kommer att tala om ”seniorboende”, som då inte kan skiljas från de befintliga seniorboendena, med möjlighet till tillträde från 65 år, de nuvarande trygghetsboendena med tillträde från 75 år och de

seniorboenden som finns på den öppna bostadsmarknaden från 55+.

Det blir många årtal att hålla reda på för den äldre:

55 – jag kan flytta till ett seniorboende på den privata marknaden,

60 – jag kan ställa mig i kö till vissa av stadens seniorboende med aktivitetscenter,

65 – jag kan flytta in i vissa av stadens seniorboende med aktivitetscenter,

70 – jag ska ställa mig i kö till andra av stadens seniorboende med aktivitetscenter,

75 – jag kan flytta in i andra av stadens seniorboende med aktivitetscenter.

Som synes ska denna fråga om vad boendeformerna ska heta studeras ytterligare.

Idag betalar hyresgästerna i stadens trygghetsboenden för ”aktivitetscentret” på sin hyra.

För de framtida hyresgästerna står staden för kostnaderna. Vi vill betona vikten av att nuvarande hyresgästerna framöver inte betalar för centrets kostnad på sin hyra.

Vi vill i sammanhanget även understryka att majoriteten inte har presenterat några förslag som gör att staden skapar fler icke-biståndsbedömda boende för äldre, utan bara ett förändrat innehåll i de befintliga boendena.”

Särskilt uttalande från (L):

”Liberalerna har tidigare välkomnat inrättandet av aktivitetscenter som ett sätt att höja servicenivån vid trygghets- och seniorboenden. Vi vill dock upprepa att majoriteten inte har presenterat några förslag som gör att det skapas fler bostäder för äldre, utan bara ett förändrat innehåll i de boenden som finns.

Vi välkomnar att förvaltningen uppmärksammar vikten av att aktivitetscentren håller öppet under sommarmånader och vid storhelger. Vi hade dock gärna önskat ännu skarpare skrivningar kring vikten av öppethållande dessa tider, och gärna resonemang kring vikten av att det finns någon form av icke-biståndsbedömd social verksamhet som håller öppet i stadsdelen.

Seniorboende med aktivitetscenter är tänkt för äldre som inte vill bo kvar i sitt ordinära boende men som heller inte vill eller behöver flytta till servicehus eller vård- och omsorgsboende. Det

är viktigt att dessa äldre inte betraktas som föremål för omhändertagande utan som medskapare av sin egen boendemiljö och sin egen sociala gemenskap. Känslan av att vara behövd är en viktig faktor bakom ett hälsosamt åldrande och en meningsfull ålderdom.

Att de boende själva, liksom andra äldre som deltar i aktivitetscentrets verksamhet, inte bara tillfrågas vid utformningen av aktiviteter utan själva har möjlighet att skapa aktiviteter för sig själva och andra, är mycket viktigt om aktivitetscentren ska få den hälsofrämjande effekt som är tänkt. Det är viktigt att den fulla mångfald av individuella intressen, som äldre bär på precis som alla andra, respekteras så långt som möjligt.

Det är inte oviktigt vad saker heter. Att man ska ha möjlighet att få plats på seniorboende från 65 års ålder och på seniorboende med aktivitetscenter från 75 års ålder kommer sannolikt att uppfattas som förvirrande för många. Detta är olyckligt inte minst eftersom en avsikt med äldreboendeutredningen varit att rensa upp i floran av närliggande men skilda begrepp för äldres boende.

Begreppet ”seniorboende med aktivitetscenter” är dessutom minst sagt otympligt och det naturliga kommer att vara att man säger ”seniorboende”, som då inte kan skiljas från de befintliga seniorboendena, med möjlighet till tillträde från 65. Denna fråga bör studeras ytterligare.”

§ 12 Central entreprenadupphandling av vård- omsorgsboenden 2018

Dnr 5.1.2-509/2017

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till vård- och omsorgsboenden att ingå i central entreprenadupphandling 2018.
2. Äldrenämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen och föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta om att ge äldrenämnden i uppdrag att ansvara för genomförande av centralupphandling av entreprenad drift för de vård- och omsorgsboenden som anges i detta ärende.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att äldrenämnden får justera antalet boenden om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara uppenbart olämpligt att inkludera boendet, eller om något ytterligare boende ska läggas till i upphandlingen.
4. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med punkt 2, uppdrar äldrenämnden åt äldreförvaltningen att genomföra upphandlingen i enlighet med förvaltningens delegationsförteckning.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-04-03.

Valfrihet inom vård- och omsorgsboenden infördes i Stockholms stad den 1 juli 2008. Av beslutet framgår att om kommunfullmäktige beslutar att vård- och omsorgsboenden ska upphandlas, så ska det göras genom centralt genomförda entreprenadupphandlingar.

Kommunfullmäktige beslutade den 17 oktober 2016 (dnr 152-232/2016) att överflytta ansvaret för genomförande av bland annat centrala entreprenadupphandlingar av vård- och omsorgsboenden,

inom stadens valfrihetssystem, från kommunstyrelsen till äldrenämnden. Beslutet innebär dock ingen förändring avseende beslut om vilka vård- och omsorgsboenden som ska ingå i en central entreprenadupphandling, utan detta måste även fortsättningsvis fastställas av kommunfullmäktige.

I detta ärende föreslås fyra vård- och omsorgsboenden ingå i en central entreprenadupphandling 2018. Dessa boenden är Sjästadsgården och Sofiagården på Södermalm, Riddargården på Norrmalm samt Elinsborg i Spånga-Tensta. Samtliga boenden drivs idag av entreprenör efter central upphandling som genomfördes 2009. Avtalen kan inte förlängas ytterligare utan löper ut 2018-10-30.

Upphandlingsprocessen behöver påbörjas snarast efter kommunfullmäktiges beslut, som förväntas innan sommaren 2017, genom att arbetet med att ta fram förfrågningsunderlag påbörjas.

En ny förutsättning för upphandlingen är att det från och med den 15 april 2017 införs en ny bestämmelse i socialtjänstlagen som innebär att tillståndsplikt införs för verksamhet som kommunen genom avtal har överlämnat till en enskild att utföra, d.v.s. entreprenad drift (prop. 2016/17:59). Detta innebär att de entreprenörer som tilldelas kontakt efter genomförd entreprenadupphandling, behöver få tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg (IVO) innan entreprenören kan överta driften av aktuellt vård- och omsorgsboende.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersätтарыttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Erik Slottner (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande med stöd av ersätтарыttrande från Alfred Askeljung (C).

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

***Särskilt uttalande från (KD), (M) och (L) med stöd av
ersätтарыttrande från (C):***

”I det aktuella ärendet för central entreprenadupphandling av vård- och omsorgsboenden 2018, redogörs för fyra vård- och omsorgsboenden som föreslås upphandlas igen när avtalen löper ut sista oktober 2018.

Men i förbigående nämns också helt kort på sidan tre vilka andra boenden som ska kommunaliseras när deras avtal löper ut samma datum. I det första utskicket var dessa Kista vård- och omsorgsboende (Rinkeby-Kista), Stureby (Enskede-Årsta-Vantör), Postiljonen (Farsta) samt Rio vård- och omsorgsboende (Östermalm.)

När beslutet om treåringen fattades i Östermalms stadsdelsnämnd nämndes dessa planer inte med en stavelse, och stadsdelsnämnderna har därför fattat beslut om budgeten utan att ha fullständigt underlag för handen. När vi påtalat detta på kommunfullmäktige, har nu ärendet justerats – mindre än fem timmar innan äldrenämndens sammanträde - och Rio vård- och omsorgsboende omnämns inte längre på sida 3 i tjänsteutlåtandet.

Kommunalisering av vård- och omsorgsboenden är ingen liten sak och bör inte försåtligt smygas in i ett förslag till beslut. Vi är mycket bekymrade över detta och ser här en rad allvarliga problem.

Det första rör formalia. Korrekt arbetsgång vore att ett sådant beslut först förankrades i stadsdelarna. Men detta har inte gjorts, trots att ärendet justerats står det nu klart att den politiska majoriteten vill kommunalisera Rio vård- och omsorgsboende, trots att det inte varit en diskussion om detta i stadsdelsnämnden

Det andra problemet rör kostnaden. Att driva vård- och omsorgsboende är ingen vinstgenerator för staden utan en kostnad. Eventuella påståenden om att det skulle vara ekonomiskt fördelaktigt att driva boenden i egen regi är direkt felaktiga. Det finns inte heller någon täckning för sådana förluster i den antagna budgeten och det vore därför oansvarigt av staden att kommunalisera boenden utan en hållbar ekonomisk plan.

Det tredje problemet grundar sig i ideologi. Valfrihet inom vården är en ideologisk fråga som ger frihet att välja den vård och omsorg som man önskar och som passar ens egna behov. Därför är det är

viktigt att omsorgen utformas efter individuella önskemål och att äldre själva får möjlighet att välja utförare av hemtjänst eller vård- och omsorgsboende. Önskan att kunna påverka sin livssituation består hela livet och moderaternas strävan är att all omsorg och vård ska präglas av mångfald, hög kvalitet och individens rätt att välja.

Med valfrihet följer också möjligheten att välja bort den vård som inte fungerar tillfredställande. Därför utgör valfrihet och mångfald fundamentala grundstenar för att den välfärd som finansieras med våra gemensamma resurser ska upprätthålla den höga kvalitet som de äldre ska kunna förvänta sig.

Kommunaliseringen av de omsorgsboenden som omnämns på sidan tre i ärendet måste därför ses i detta ljus och i ett större perspektiv. Det handlar inte om ett enstaka tillfälle eller enstaka verksamheter, utan detta är ett led i det mycket större vänsterprojektet att begränsa människors frihet och flytta över all makt till staten.

Inte bara är detta helt otidsenligt ur en lokal aspekt då våra äldre fråntas rätten att påverka vården som de får. Det är också synnerligen beklämmande att dessa beslut inte förankrats lokalt i stadsdelarna. Ur en demokratisk synvinkel är det helt förkastligt. Sist men inte minst utgör detta en ideologisk konflikt, där de rödgröna i smyg äter upp det fria samhället bit för bit tills ingenting finns kvar. Med denna motivering reserverar vi oss därför å det bestämdaste mot förslaget. Vi förväntar oss en utförlig redogörelse av beslutsprocessen kring detta.

Därmed vill vi allianspartier också ansluta oss till det uttalande som Kommunstyrelsens Pensionärsråd gjorde vid sitt sammanträde den 18 april. Det är inget självändamål att byta entreprenör, det riskerar att skapa oro bland personal och bland boenden. Vi anser att förvaltningen vid upphandlingen ska ta hänsyn till det mervärde det innebär att som entreprenör ha drivit samma verksamhet på ett framgångsrikt sätt.

Beträffande entreprenadupphandling av Elinsborg i Spånga-Tensta framgår inte av föreliggande ärende om och hur det vid den centrala upphandlingen kommer att tas hänsyn till de problem som finns kring fastigheten och som årligen påtalats. Det finns uppgifter om att fastigheten behöver en genomgripande renovering, vilket problematiken kring beläggning och bristande efterfrågan också pekar på. En våning har redan behövt stängas,

och planer finns på att stänga ytterligare ett våningsplan. För att en seriös upphandling ska kunna genomföras av denna verksamhet är det viktigt att äldreförvaltningen redogör för hur fastigheten ska hålla en tillräcklig standard alternativt hur äldreförvaltningen kompenserar en blivande privat aktör för svårigheterna att driva verksamhet samtidigt som omfattande underhålls- och renoveringsarbeten kommer att behöva göras av Micasa.”

§ 13 Sammanställning av kvalitetsobservationer för år 2016

Dnr 4.1-304/2017

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens redovisning av kvalitetsobservationerna för år 2016 samt överlämnar rapporten för kännedom till samtliga stadsdelsnämnder, entreprenader och privata utförare av vård- och omsorgsboenden inom Stockholms stads äldreomsorg.
2. Äldrenämnden lägger rapporten till handlingarna.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-04-03.

Kvalitetsobservationer är sedan 2015 en del av stadens uppföljning inom äldreomsorgen. Metoden följer upp processkvalitet och fokuserar därmed på den faktiska kvaliteten, det vill säga, det som sker i mötet mellan de äldre och personalen samt hur personalen följer och tillämpar rutiner och arbetssätt. Kvalitetsobservationerna utgår från den individuella vården- och omsorgen.

Kvalitetsobservationerna som genomfördes 2016 visar att det pågår utvecklingsarbete inom nästan alla verksamheter. Verksamheterna arbetar bland annat aktivt med värdegrundsarbete men omvårdnadspersonalen behöver också handledning i hur de kan tillämpa värdegrunden i det praktiska arbetet. Måltiderna upplevs inom flera verksamheter som en trevlig stund på dagen. Det finns dock fortfarande behov av utveckling, särskilt när det gäller den sociala stimulansen under måltiden. Hemtjänstens omvårdnadspersonal tar stort ansvar för att de äldre ska få de insatser som är beslutade. Hemtjänsten observeras ha svårigheter med arbetsplanering, lokaler, stabilitet i personalgrupper och informationsöverföring. Personalen behöver stöd i form av handledning och reflektionsmöten.

Inom samtliga verksamheter finns mer eller mindre kunskapsbrister inom demensområdet. Omvårdnadspersonalen behöver kunskaper, handledning och stöd i hur de ska bemöta personer med demenssjukdom.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersätтарыttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Erik Slottner (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande med stöd av ersätтарыttrande från Alfred Askeljung (C).

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från (KD), (M) och (L) med stöd av ersätтарыttrande från (C):

”I förvaltningens förslag till beslut föreslås äldrenämnden godkänna förvaltningens redovisning av kvalitetsobservationerna samt att överlämna rapporten för kännedom till samtliga stadsdelsnämnder, entreprenader och privata utförare av vård- och omsorgsboende inom Stockholms stads äldreomsorg.

Vi tackar förvaltningen för en gedigen redogörelse av kvalitetsobservationerna och konstaterar att det finns många styrkor men även många utvecklingsmöjligheter att ta itu med inom omsorgen på stadens vård- och omsorgsboenden. En av utvecklingsmöjligheterna är att i samband med kvalitetsobservationerna inte bara observera och utvärdera kvaliteten hos utförarna, men även hos beställarna. Kan skillnaderna på upplevd och konstaterad kvalitet inom omsorgen i viss mån härledas till skillnad i beställarkvaliteten? Det vore en intressant fråga att belysa i kommande observationer och ett intressant eventuellt samband att närmare undersöka.”

§ 14 Anmälan av ekonomisk månadsrapport med årsprognos för äldrenämnden för mars 2017

Dnr 1.2.2-465/2017

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan av ekonomisk månadsrapport för äldrenämnden för perioden januari-mars 2017 och lägger den till handlingarna.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-04-07.

Enligt anvisningar från stadsledningskontoret ska varje nämnd ta fram en månatlig ekonomirapport med årsprognos för att kunna följa ekonomins och verksamhetens utveckling.

Nämndens budget för år 2017 uppgår till 200,0 mnkr i kostnader och 31,7 mnkr i intäkter. Detta motsvarar en nettobudget om 168,3 mnkr.

Det ekonomiska läget ser inledningsvis stabilt ut. Prognosen för året är 204,0 mnkr i kostnader och 35,7 mnkr i intäkter och ett netto om 168,3 mnkr vilket innebär ett nollresultat.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

**§ 15 Anmälan av delegationsbeslut för ärendegrupp
2.8-2.10 Ekonomi och upphandling för kvartal 1 2017
enligt lista**

Dnr 1.1.1-532/2017

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan och lägger den till handlingarna.

Ärendet

I delegationsärendet för äldreförvaltningen anges att beställningar av varor och tjänster som överstiger ett värde av 100 tkr ska anmälas till nämnden. I detta ärende anmäls inköp och utbetalda bidrag under perioden januari 2017 till och med mars 2017 enligt lista.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 16 Anmälan av minnesanteckningar från branschrådets möte den 24 mars 2017

Föreligger minnesanteckningar från branschrådets möte den 24 mars 2017.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

**§ 17 Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens
pensionärsråd (KPR) sammanträde den 18 april 2017**

Föreligger protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråds
(KPR:s) sammanträde den 18 april 2017.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 18 Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från sammanträden den 23 mars 2017 och den 13 april 2017

Föreligger två protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden för funktionshinderfrågor från sammanträden den 23 mars 2017 och den 13 april 2017.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 19 Anmälan av postlistan för tiden 1-31 mars 2017

Föreligger äldreförvaltningens postlista för mars 2017.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 20 Övriga frågor

Inga övriga frågor anmäls.

Inför behandling av nästa ärende § 21 som är belagt med sekretess enligt kap 19 3 § Offentlighets- och sekretesslagen (OSL) lämnar sammanträdes rum samtliga obehöriga:

Avdelningscheferna Lisbeth Hagman och Annelie Svensson samt borgarrådssekreterare vid äldre- och personalroteln (V) Lina Hultman, biträdande borgarrådssekreterare vid finansroteln (S) Kalle Sundin och politisk sekreterare vid Kristdemokraternas kansli (KD) Mejke Runström.

§ 21 Förfrågningsunderlag för upphandling av privata utförare till stadens valfrihetssystem för hemtjänst enligt LOV

Dnr 5.1.1-395/2017

Ärendet är belagt med sekretess enligt kap 19 3 § Offentlighets- och sekretesslagen (OSL) och i den delen av sammanträdet deltar utom äldrenämnden endast förvaltningschefen Ann-Christine Hansson, avdelningschefen Raili Karlsson, strategen Christina Österling samt nämndsekreteraren Barbara Ahlmark.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner Förfrågningsunderlag för upphandling av privata utförare till stadens valfrihetssystem för hemtjänst enligt LOV.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-03-28.

Äldreförvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret utarbetat ett förslag till nytt förfrågningsunderlag för upphandling av privata utförare till stadens valfrihetssystem.

Förfrågningsunderlag har arbetats fram utifrån de krav och vägledande principer som framgår av ärendet Utveckling av hemtjänst, dnr 152-643/2016. Förslaget är också i linje med stadens program för upphandling och inköp samt dess tillämningshanvisningar. I övrigt har förfrågningsunderlaget utvecklats och förtydligats utifrån erfarenhet från tidigare upphandling, avtalsförvaltning och uppföljning.

MBL § 11 – förhandlingsprotokoll bifogas ärendet.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersätтарыttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Erik Slottner (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande med stöd av ersättytrande från Alfred Askeljung (C).

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från (KD), (M) och (L) med stöd av ersättytrande från (C):

”Det förslag till förfrågningsunderlag för upphandling av privata utförare till stadens valfrihetssystem för hemtjänst som nämnden i föreliggande ärende har att ta ställning till tar på intet sätt bort vår oro för att mycket i underlaget riskerar att försvåra för framförallt nya och mindre aktörer inom hemtjänsten.

Det finns ett antal krav som inte känns relevanta eller rimliga. För oss i Alliansen är utgångspunkten med förändringar inom hemtjänsten att omsorgen om de äldre ska bli bättre. Förslaget till förfrågningsunderlag tar i många avseende sin utgångspunkt i vad som är bra för personalen snarare än att det främjar en kvalitetshöjning för de äldre. Vi ställer oss tveksamma till på vilket sätt några av de föreslagna förändringarna i förfrågningsunderlaget för upphandling av hemtjänsten enligt LOV kommer de äldre till godo i form av ökad kvalitet i omsorgen eller ökad valfrihet av utförare.

1. Arbetskläder – vi anser att frågan om arbetskläder förvisso kan vara angelägen, men att alltför mycket detaljstyrning bör undvikas och kan göra det extra svårt för bra små utförare.
2. Tillgång till lokal för omklädning – vi anser likaså att frågan om tillgång till lokal för omklädning kan vara angelägen, men att alltför mycket detaljstyrning bör undvikas. I synnerhet för bra små utförare kan detta vara svårt.
3. Verksamhetsansvariges närvaro – även frågan om närvaro av de som är verksamhetsansvariga är en detaljstyrning som bör undvikas.
4. Ökad personalkontinuitet – vi stödjer problemformuleringen men undrar samtidigt hur detta kan genomföras praktiskt om enheterna samtidigt ska vara mindre. För att uppnå målen anser vi att olika former av incitament är att föredra framför specifika krav.
5. Arbetsrättsliga förhållanden – kollektivavtal eller

kollektivavtalsliknande villkor. De utgår från ”delar av det centrala kollektivavtalet i branschen mellan Svenska Kommunalarbetarförbundet å ena sidan och SKL och Arbetsgivarförbundet Pacta å andra sidan.” Här behövs en specifikation. Att undvika ”social dumpning” genom att ställa kollektivavtalsvillkor kan även åstadkommas genom en seriös referenstagning.

6. Obligatorisk närvaro vid vissa informationsmöten för utförare som staden anordnar och bjuder in till - här är det viktigt med mycket god framförhållning.
7. Samverkan med landstinget – detta är ett viktigt krav.
8. Minsta volym/antal brukare vid en viss tid – detta ställer krav på möjligheten att få sin verksamhet bedömd i det hänseendet vid mer än ett tillfälle. Vi anser att volymkravet riskerar att bli problematiskt för små utförare.
9. Miljöpåverkan – vi vill uttrycka förhoppningen att detta inte innebär en rekommendation från politiken att samtliga hemtjänstanställda ska använda tjänstecykel i jobbet, vilket skulle ansluta till uttalat önskemål från ansvarigt borgarråd.

Därutöver kommer en metod med referenstagning att införas. Hemtjänstutförare ska kunna lämna referenser som visar att utföraren kan hålla sitt löfte kring att uppfylla stadens krav. Referenstagning torde av förklarliga skäl bli svårt för nystartade företag inom välfärdssektorn.

Glädjande är att utföraren får rätt att erbjuda så kallade tilläggstjänster till den enskilde.

Vi i Alliansen välkomnar att den möjligheten kvarstår.

Vi anser att det kan finnas risk för att de utökade kraven på utförarna som kommer att ställas vid LOV-upphandlingar kan bli problematiska för små utförare. Vi undrar fortfarande om målet med dessa förändringar som redogörs i föreliggande förfrågningsunderlag verkligen syftar till att öka omsorgens kvalitet. För oss ser det snarare ut att syfta till att kraftigt begränsa antalet privata utförare inom hemtjänsten, i enlighet med ansvarigt borgarråds uttalade önskan.”

Efter ärendet § 21 avslutar ordföranden Torun Boucher (V) sammanträdet och påminner om att extra nämndsammanträde kommer att genomföras den 9 maj 2017 kl. 16.00 i Stora kollegiesalen för behandling av ett sekretessärende: ”Tilldelningsbeslut i central entreprenadupphandling av vård- och omsorgsboenden 2017” (dnr 5.1.2-509/2017).

Ordföranden Torun Boucher informerar om att nästa ordinarie sammanträde kommer att äga rum den 23 maj 2017 kl. 16.00 i Bråvallasalen i Stadshuset.

Vid protokollet

Barbara Ahlmark, nämndsekreterare